

PHÂN TẦNG ĐẠI HỌC KHÔNG THỂ CHẬM HƠN

5 năm trước, việc xếp hạng đại học còn xa lạ ở Việt Nam, nhưng quá trình hội nhập cho thấy việc minh bạch thứ hạng là tất yếu. Phân tầng, xếp hạng đại học sẽ tạo ra sân chơi bình đẳng, nhưng do đây là vấn đề mới nên chắc chắn còn nhiều điểm cần hoàn thiện và điều chỉnh. Bản tin đã có cuộc phỏng vấn Phó Giám đốc ĐHQGHN Nguyễn Hữu Đức xung quanh vấn đề này.

■ ĐỨC MINH (Thực hiện)

Theo quan điểm của ông thì hiện nay chúng ta đã hội đủ các yếu tố để sẵn sàng cho việc phân tầng và xếp hạng các trường đại học chưa?

Phân tầng và xếp hạng đại học đang là vấn đề được cộng đồng và toàn xã hội quan tâm cùng với đó là sự đón nhận cũng khác nhau. Tuy nhiên, theo quan điểm của tôi, xếp hạng đại học nói riêng và xếp hạng các cơ sở giáo dục đào tạo nói chung là một xu thế thời đại. Ngày nay, chúng ta không chỉ đề cập đến xếp hạng trong đại học mà xã hội từ lâu cũng đã tiến hành nhiều bằng xếp hạng như xếp hạng chỉ số cạnh tranh, chỉ số thịnh vượng, chỉ số an toàn thông tin, thậm chí trong bóng đá cũng có bằng xếp hạng quốc gia. Nếu chúng ta không chủ động xếp hạng, với nguồn thông tin mở như hiện nay, thì các tổ chức xếp hạng quốc tế vẫn tiến hành xếp hạng các trường đại học của Việt Nam, điển hình như bằng xếp hạng Simago xếp hạng năng lực nghiên cứu của các trường đại học Việt Nam... Có ai đăng ký xếp hạng bằng này đâu, nhưng hàng năm kết quả vẫn được công bố. Các trường đại học của Việt Nam cần nhanh chóng tiếp cận đến xếp hạng, nếu xếp hạng chậm ngày nào thì chúng ta chậm hội nhập, khó định vị các trường đại học của Việt Nam ngày đó.

Đối với vấn đề hội đủ, tôi muốn nhấn mạnh rằng, hội đủ điều kiện ở đây không chỉ đơn thuần bao gồm cơ sở vật chất, trình độ, chất lượng mà điểm quan trọng nhất là chúng ta đã hội đủ được

GS.TS Nguyễn Hữu Đức

điều kiện về tiếp cận xếp hạng, văn hóa xếp hạng và đặc biệt là kinh nghiệm về xếp hạng. Thực tế, một số trường đại học trọng điểm đầu tiên của Việt Nam đã có bằng xếp hạng thế giới và Nghị định 73 của Chính phủ sẽ là hành lang pháp lý để chúng ta tiếp cận đến xu hướng xếp hạng toàn cầu, thực hiện Luật Giáo dục đại học.

Nhiều ý kiến cho rằng, nếu chúng ta phân tầng đại học ra thành: đại học nghiên cứu, đại học ứng dụng hay thực hành thì có thể vô tình làm triệt tiêu đi chức năng nhiệm vụ mà các trường hiện nay đang làm tốt?

Trước hết, cần phải khẳng định rằng việc phân tầng đã tiếp cận đến chức năng, mục tiêu và sứ mệnh của các trường đại học. Có trường đại học tập trung trình độ nghiên cứu cao nhưng

có trường đại học lại có mục tiêu phục vụ cộng đồng rõ ràng. Trong điều kiện của chúng ta, các bộ phận tham mưu cũng đã tham khảo, nghiên cứu nhiều bộ chỉ số xếp hạng trên thế giới và lựa chọn một thang thước khá phù hợp làm điểm xuất phát. Tuy nhiên cũng phải nói rằng, trong Nghị định về xếp hạng vừa rồi vẫn còn những điểm chưa hoàn chỉnh. Một trong những điểm chưa hoàn chỉnh đó là đối với các trường đại học nghiên cứu còn thiếu các tiêu chí về chuyển giao công nghệ, phục vụ cộng đồng. Trong phân tầng của nhóm đại học định hướng nghiên cứu, chỉ thấy nhiệm vụ của nhóm trường này là nghiên cứu cơ bản, công bố quốc tế; không ứng dụng, không chuyển giao, không có tiêu chí hợp tác giữa trường, viện, hợp tác giữa trường và cộng đồng xã hội. Cách phân tầng như vậy đã triệt

tiêu một số chức năng của trường đại học. Trong khi đó, những trường nghiên cứu càng cao, chất lượng cao thì mục tiêu phục vụ cộng đồng càng rõ, cho nên cần phải có điều chỉnh. Điều này rõ ràng là cần phải điều chỉnh tại thời điểm phù hợp, nhưng chúng ta cứ mạnh dạn triển khai.

Thực hiện phân tầng, xếp hạng có tác dụng gì trong công cuộc đổi mới giáo dục đào tạo và đặc biệt người học được lợi gì?

Theo tôi thực hiện tốt phân tầng là một phần của quản trị đại học, vì như vậy các trường sẽ quản trị được mục tiêu và sứ mệnh của trường mình, từ đó xây dựng và quản trị được chiến lược phát triển. Còn xếp hạng cũng có thể là cách để định vị vị trí của nhà trường, kiểm tra đánh giá việc thực hiện chỉ tiêu kế hoạch. Như vậy sẽ giúp nhà

trường phát triển mạch lạc hơn, minh bạch hơn và trách nhiệm xã hội cao hơn.

Còn nói về cái lợi với cộng đồng, hãy quan sát sự nở rộ kết quả của các bảng xếp hạng đại học quốc tế vào độ hè thu mỗi năm. Điều này hẳn có lí do. Thực tế thì vào tháng 6 hàng năm bắt đầu là bảng xếp hạng QS, tiếp theo là Scimago, URAP, Webometrics... đều đã công bố kết quả xếp hạng của mình. Ngoài thông tin xếp hạng, họ cũng thông báo các thông tin cơ bản về các trường đại học, các lĩnh vực, chương trình đào tạo và cả mức học phí. Có vẻ như đó là các thông tin rất cần thiết để hỗ trợ cho việc lựa chọn học tập. Nếu đoán nhận của tôi đúng thì dịp hè thu cũng là thời điểm tất cả các trường đại học chuẩn bị cho một mùa tuyển sinh mới. Đây là lúc đông đảo phụ huynh và học sinh

Với sự mệnh tiên phong của ĐHQGHN, chúng ta đã tiếp cận và hội nhập quốc tế từ cách đây 5 năm. Khi đó, ĐHQGHN đã tiếp cận xếp hạng đại học làm cơ sở để xây dựng chiến lược phát triển ĐHQGHN. Cùng với đó, chúng ta đã tích hợp bộ tiêu chí xếp hạng đại học xây dựng một bộ tiêu chí, chỉ tiêu, định lượng hóa để xây dựng kế hoạch hàng năm và kế hoạch 5 năm.

tim kiếm các thông tin liên quan đến cơ sở đào tạo để xác định chọn trường cho con em mình chuẩn bị bước vào năm học mới. Do vậy, các tổ chức xếp hạng đại học quốc tế đã chọn lúc này để công bố kết quả xếp hạng cập nhật trong năm. Trên thế giới, nhiều trường tuyển sinh mỗi năm 2 kỳ, kỳ mùa xuân và kỳ mùa thu. Phù hợp với đó, có bảng xếp hạng cũng xếp hạng mỗi năm hai lần. Vậy nên xếp hạng cũng như cách chúng ta thực hiện ba công khai với xã hội.

Thưa ông, ĐHQGHN đã chuẩn bị những điều kiện gì cho hoạt động xếp hạng đáp ứng được mục tiêu của mình cũng như nhu cầu và mong muốn của xã hội?

Với sự mệnh tiên phong của

ĐHQGHN, chúng ta đã tiếp cận và hội nhập quốc tế từ cách đây 5 năm. Khi đó, ĐHQGHN đã tiếp cận xếp hạng đại học làm cơ sở để xây dựng chiến lược phát triển ĐHQGHN. Cùng với đó, chúng ta đã tích hợp bộ tiêu chí xếp hạng đại học xây dựng một bộ tiêu chí, chỉ tiêu, định lượng hóa để xây dựng kế hoạch hàng năm và kế hoạch 5 năm. Hai năm trước, ĐHQGHN đã ban hành bộ tiêu chí xếp hạng, định hướng đại học nghiên cứu và nhóm 200 trường đại học châu Á. Đặc biệt, hàng năm, các trường đại học thành viên của ĐHQGHN phải tự đánh giá để xem chỉ tiêu nào đạt hay chưa đạt, từ đó có đầu tư định hướng tốt hơn.

Sau vài năm thực hiện, ĐHQGHN đã làm rất tốt công tác quản trị đại học,

trong đó quản trị theo chiến lược, theo mục tiêu và theo bộ chỉ số. Hiện nay, ĐHQGHN có được bộ chỉ tiêu rất "đẹp" với con số "20". Số 20 ở đây tôi muốn nói là ĐHQGHN đã vào nhóm 200 trường đại học của châu Á (20x10), tỷ lệ GS/PGS của ĐHQGHN chiếm 20% tổng số giảng viên, hơn 20% giảng viên của ĐHQGHN giảng dạy bằng tiếng Anh, tỉ lệ sinh viên/ giảng viên đã giảm xuống dưới 20. Đặc biệt là trong tiêu chí về đại học nghiên cứu thì ĐHQGHN là đơn vị có kinh phí đầu tư cho nghiên cứu còn khiêm tốn nhưng chúng ta cũng đang cố gắng tiếp cận chỉ số về số bài báo công bố quốc tế lại chiếm gần 20% số bài báo của cả nước.

Xin cảm ơn ông!